

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Előfizetési és hirdetési díjak az erdélyi gazdasági egylet pénztárához Kolozsvára czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala ad felvilágosítást.

Előfizetési felhívás

az „ERDÉLYI GAZDA“ 1891. évi folyamára.

Az „*Erdélyi Gazda*“ huszonkettődik évfolyamának zártával jelezni kívánjuk, hogy ez a jövő évtől kezdve, jelenlegi megkissebbedett formájából kiemelkedve, nagyobb alakott ölt és finom papíron hetenként fog megjelenni. Másként pedig a szerkesztőség mindent el fog követni arra, hogy beltartalma is a haladott kor színvonalán álljon s így mindenkép megifjodva, Erdély gazdaközönségének hathatós pártolására érdemesüljön.

Huszonkét év óta az „*Erdélyi Gazda*“ az egyetlen lap egész Erdélyben, a mely arra van hivatva, hogy Erdély gazdasági ügyeit lelkesedéssel szolgálja: folytonos őre legyen különleges érdekeinek s ott a hol kívántatik, a politikai pártoskodáson fölül álló szavával ezeknek súlyt és nyomatékot kölcsönözzön; más oldalról pedig lépést tartva a mezőgazdaság haladásával, a gazdaközönségnek a gyakorlati téren folytonos tanácsadója, tájékoztatója legyen s mint ilyen hasson annak fejlesztésére.

Főtörekvésünk leend, hogy ezen feladatának jövőre hiven megfeleljen, miért is kérjük a t. gazdaközönséget, hogy lapunkat nagybecsű pártolásában részesíteni kegyeskedjék.

Előfizetési ára a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt egész évre 4 frt, félévre 2 frt. Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt díjtalanul kapják.

Az erdélyrészi méhész-egyesület tagjai egész évre 3 frttal, fél-évre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Gyűjtőknek minden egyszerre beküldött öt előfizetés után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Előfizetési díjak, legcélszerűbben posta-utalvánnyal, az „Erdélyi Gazda“ kiadóhivatalának, — Kolozsvár, bel-középutcza 24. sz. emelet — küldendők.

A szerkesztőség.

Jegyzőkönyv

az erd. gazd. egyesület ig. választmányának Kolozsvárt, 1890. deczember hó 8-án tartott üléséből.

Elnök: Szabó József egyesületi elnök; jegyző: Szakáts Péter egyesületi titkár. Jelen voltak: báró Bánffy Ernő, Balla Pál, Eöry Tivadar, Jakab László, Molnár Sándor egyesületi ügyész, dr. Nagy Mór, Ritter Gusztáv, Szentgyörgyi Lajos, dr. Szentkirályi Ákos, Vörös Sándor.

190. Olvastatott a múlt ülés jegyzőkönyve.

Ennek 178. pontjához dr. Szentkirályi Ákos tagtárs megjegyzi, hogy a baromfitenyésztés ügyében a ministeriumhoz Kovásznay Zsigmond által szerkesztett választmányra véleményadás végett kiküldött bizottságot úgy értelmezi, hogy azok, a kik ennek tagjai, összejöjjenek és közös véleményt alkossanak, nem pedig, hogy egyenként írásban adják be véleményüket. Így ő írásbeli véleményt nem adott, de a bizottsági összefüggésben készséggel részt vesz, miért is ennek az összefüggésben, a titkár hozzájárulásával, feladatául tüzetni kíváná. — A felolvasott jegyzőkönyv egész terjedelmében tudomásul vétetik azzal, hogy a baromfitenyésztés ügyében vélemény nyilvánítás végett kiküldött bizottság, a titkár közbejöttével, együtt tanácskozva állapítsa meg a véleményét.

A mai jegyzőkönyv hitelesítésére fölkéretnek Vörös Sándor, Jakab László és Ritter Gusztáv tagtársak.

191. Olvastatott a szerkesztő-bizottságnak az „Erdélyi gazda“ jövőjét illetőleg tartott üléseiből fölvetett két rendbeli jegyzőkönyv, melyekben:

a) az „Erdélyi gazda“ társalapja: a „Méhészeti közlöny“-re nézve javaslat tétetik, hogy annak kiadhatására — ha a méhész-egyesület ezt

kérelmezi — szavaztatnék meg 1891-re 150 frt segély, melylyel szemben viszont a „Méhészeti közlöny“ az erdélyi gazd. egyesület tagjainak ingyen engedtessek át a szükség szerinti példány-mennyiségben, — továbbá

b) magára az „Erdélyi gazdá“ ra nézve ajánltatik, hogy az az egyesületi titkárnak tett vállalkozási ajánlatával szemben adatként át, mint-hogy ez ugy az egyesületre pénzügyileg, mint magára az ügyre nézve előnyösnek látszik.

Kapcsolatosan olvastatott az erdélyrészi méhészet-egyesület kérése a „Méhészeti közlöny“ kiadására 150 frt subventio nyújtása iránt, melyben egyuttal abbeli kívánatának ad kifejezést, hogy a „Méhészeti közlöny“-nek az „Erdélyi gazdá“-hoz csatolandó példányai után a papir ára és a fölül nyomási költség az E. G. E. által hordoztatnék.

Végere olvastatott a lapszerkesztő-bizottság által, annak esetére való tekintettel benyújtott szerződési formularé, ha az „Erdélyi gazda“ a titkárnak átadatik.

Mindezek fölötti eszmecsere után határozottatott:

a) A méhészet-egyesület részére a „Méhészeti közlöny“ 1891. évi kiadási költségei pótlására 150 frt segély-átalány megszavaztatik oly módon, hogy a méhészet-egyesület jövőre maga hordozza és intézze a „Méhészeti Közlöny“ minden további ügyeit, expeditioját stb., valamint, hogy ezen segély fejében a „Méhészeti közlöny“ az erdélyi gazdasági egyesület tagjainak, a szükséges számú példányokban nyomtatva, minden további díj nélkül, átengedendő; a mig az „Erdélyi gazda“ a méhészet-egyesületi tagoknak jövőre díjtalanul nem adatik.

b) Az egyesületi titkárnak az „Erdélyi gazda“ átvételére vonatkozó ajánlata, mint az egyesület érdekében fekvő, elfogadtatik és a kölcsönös föltételek az előterjesztett szerződési formulárénak pontról-pontra való tárgyalásával megállapittatnak azzal, hogy a szerződést az egyesület részéről az elnök és az egyesületi ügyész irandja alá.

Egyuttal a báró Bánffy Ernő elnöklete alatt: Vörös Sándor mint alelnök, Szabó Sámuel, Jakab László és dr. Szentkirályi Ákos tagokból álló lapfelügyelő bizottság alakittatik, a létrejött szerződéses viszony folytán, a lap ügyében, a szerkesztővel szemben az egyesület képviselőjére.

192, 193. Ministerium Grubiczy Geyzának a baromfitenyésztés és kereskedelem előmozdítása tárgyában tett s ide is megküldött előterjesztésére a választ sürgeti.

Gáspár József és Murányi József erre nézve beadják írásbeli vé-

leményüket. — A nagy gonddal egybeállított munkálatok köszönettel fogadtatnak. Kívánatos azonban, hogy az elébb ez iránt hozott határozat értelmében a bizottság jöjjön össze és együtt munkálva szerkessze meg a ministeriumhoz felküldendő véleményét, miért is erre felkéretik.

194. Ministerium küldi Thallmayer Victornak „Közlemények a magyar-óvári gépkisérletli állomás köréből“ czimű füzeté 1 példányát.

Vörös Sándor ezzel kapcsolatosan jelzi, hogy hazai szakirodalmunk gazdasági gép- és eszköztani szakmunkával nem rendelkezik, a mi általánosan érzett hiány, miért is indítványozza, hogy egy ilyen szakmunka létesítése érdekében tétetnék ez alkalomból a nm. ministeriumhoz fölterjesztés. — A küldött szakmunka köszönettel könyvtárba tétetik; a tett indítvány pedig melegen üdvözlötetvén, fölterjesztés fog intéztetni a nm. ministeriumhoz, mikép a gazdaközönség érzett szükségén segitendő, szerkesztetne egy gazdasági gép- és eszköztani szakmunkát, melyben a gépek és eszközök s ezek részeinek magyar nevei mellett a német elnevezései is zárjel között fölemlitessenek.

195. Több érdekelt a bányatörvény javaslatnak a földbirtokos érdekeit sértő szakasza ellen állás foglalás szempontjából, f. hó 2-án Bpestre kitüzött értekezletre hiv. — Minthogy ezen ügy épen Erdélyt és Erdély birtokosságát mondhatni általánosságban érdekli, fölötte indokolt, hogy ez itt is külön vita tárgyát képezze, miért is annak tárgyalására a Szabó József egyleti elnök elnöklete alatt Tóth Zsigmond, Dávid Antal, Cseh Lajos ny. bányatanácsos, Széles Farkas ny. bányatanácsos, László József bányatulajdonos és a titkárból álló bizottság kéretik fel

196. Gustav Lucas Chicagóból az ottan 1893-ban rendezendő világkiállítás idejére kereskedelmi meghatalmazottul ajánlkozik. — Tudomásul vétetik.

197. A krassó-szörénymegyei gazdasági egylet küldi faiskolájának árjegyzékét. — Tudomásul szolgál.

198. A bortermelők szövetkezetének szervezésére kiküldött bizottság felhívást és aláírási ivet küld részvények jegyzésére; mely ügy fontosságát s az alakítani czélzott új szövetkezet életbe hívásának szükségességét a titkár ecsetelvén; ezt a választmány meleg figyelmébe ajánlja. — Az „Erdélyi gazdá“-ban az ügy ajánlandó és aláírások esz- közlésére a közönség felhivandó.

199. Ministerium értesít, hogy a tordai bikanevelő telep gazdaságából 100 kiló lencsét küldet a czélból, hogy az 5 kifőnyi mennyiség-

ben kísérleti termelés céljából osztassék ki — Köszönettel fogadtatik, a lap utján közhirre tétetik és a jelentkező egyleti tagoknak kiosztatik.

200. Ministerium az egylet fölterjesztésére értesít a k.-monostori gazd. tanintézetnél betöltés alá került ösztöndíjak adományozásáról. — tudomásul vétetik.

201. A segesvári kir. járásbiróság értesít a Mayfarth és Társa bécsi czég javára Spielmann Hersch és Társa ellen foganatosított végrehajtás után befolyt vételár kiosztásáról. — Tudomásul szolgál.

202. A kiségitő-takarékpénztár küldi az egylet mult havi pénzforgalmáról szóló kimutatását, mely szerint november hóban az összes bevételek 4389 frt 98 krt, az összes kiadások pedig 3723 frt 34 krt tettek és így átvitetett december hóra 666 frt 64 kr.

Az elnöknek ezt illető tájékoztató szavai után — tudomásul vétetik.

203. Ministerium tudatja, hogy a braziliából hozatott bab zsisikesnek találtatott, miért is az ide küldött mennyiséget a budapesti vetőmagvizsgáló-állomásra desinficiálás végett haladéktalanul visszaküldeni kívánja.

Kapcsolatosan a titkár jelenti, hogy a visszaszállítás iránt már intézkedett. — Helyeslőleg tudomásul szolgál.

204. Szentgyörgyi Lajos, a kertészeti szakosztály elnöke jelentést tesz Molnár Istvánnak Erdély gyümölcészetének föllendítése érdekében történt ministeri kiküldetéséről s ez ügyben itten történt eljárásáról s indítványozza, hogy gondoskodásáért a földm. ministerhez intézetnek üdvözlő-fölrirat és kérelmeztetnék, hogy az Erdélyben létesíteni szándékolt állami nagy faiskolák egyikét az egylet köztelkével kapcsolatosan létesitené. Továbbá kéri gyümölcészeti törzskönyvek létesíthetőségének engedélyezését; végre pedig jelenti, hogy a kertészeti szakosztálynak az id. Bodor Pál elhunytával megürült elnöki székébe Ő választatott, az így üressé lett alelnöki szék pedig Szabó Sámuel tanár által töltetett be; mely utóbbi részt Ritter Gusztáv tagtárs azzal egészíti ki, hogy a választás — a társulás utján létrejött testületeknél egyáltalán szokásos módszer szerint — 3 évre történt. — A választmány minister ur Ő nagyméltóságának Erdély gyümölcészete érdekében célba vett nagy horderejű tervét örömmel fogadja és nem fog késni, hogy ezért Ő nagyméltóságát üdvözlje, följánlván egyttal faiskola létesítésére az egylet köztelkét, a mely egymagában is jelentékeny területet képez, valamint a további kibővítésnek is megvan a lehetősége.

A kertészeti szakosztály kívánatához képest gyümölcsészeti törzskönyvek létesítése engedélyeztetik azzal, hogy azok költségei 20 frtnál többre semmi esetre sem terjedhetnek.

A kertészeti szakosztály elnökségének 3 évre történt megválasztása örvendetes tudomásul vétetik és az új elnökök, mint a gyümölcsészeti terén sok érdemet szerzett férfiak, melegen üdvözöltetnek.

205. Molnár Sándor egyleti ügyvéd véleményes jelentést tesz a hátralékos tagdíjkövetelések iránt. — Kiadatik a hátralékok rendezése ügyében kiküldött bizottságnak azzal, hogy azt minden részletében alaposan tárgyalja.

206. Szakáts Péter egyleti titkár javaslatot tesz, miszerint az egylet a saját telkén előállított gyümölcsfa-csemetéket a tagjainak adná kedvezményes áron, a mely már néhány % engedmény mellett is, a tagok létszámának szaporodására jelentékeny befolyást gyakorolna, a szaporulat pedig fölötte kívánatos, minthogy az egyleti tagok száma igen kevés. — Elvben elfogadtatik, hogy a tagoknak egy évben legfőbb 50 csemete vételénél 10% árkedvezmény adassék, érvényre emelése előtt azonban véleményezés végett a kertészeti szakosztályhoz utaltatik.

207. Dr. Szentkirályi Ákos hasonlóképp javasolja, hogy az irodalmi szakosztály kiadványai adatnának ingyen a tagoknak, minthogy ez a vállalatra egyáltalán nem járna kárral. — Eszmecsere után abban történt megállapodás, hogy a jövő választmányi ülés elé terjesztessék számadatokkal megvilágított javaslat ez ügyben.

208. Ugyanő indítványozza, hogy a szövetségbe lépett gazd. egyletek jövő évi nagygyűlése elé terjesztendő kérdéseket az egylet idejében tanulmányoztatná, hogy a gyűlésre kiküldendő tagok ne legyenek majd tájékozatlanok és készületlenek. — A titkár utasítottik, hogy kísérelje figyelemmel a kérdőpontoknak a szövetséges egyletek végrehajtó-bizottsága általi tárgyalását s annak idején hozza szónyegre.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Kmf.

Hitelesítik:
Vörös Sándor, s. k.
Ritter Gusztáv, s. k.
Jakab László, s. k.

Szabó József s. k.
egyleti elnök.
Szakáts Péter, s. k.
egyleti titkár.

A black-rot.

Az országos állandó fillokszera bizottság, mint a lapokban olvasom, november első napjaiban Budapesten tartott ülésén nagy horderejű határozatot hozott: tekintve, hogy Franciaországban a black-rot nevű betegség veszedelmes mérvet öltött, az amerikai vesszőknek Franciaországból való behozatala teljesen megtiltandó. A kérdés annál is fontosabb, mert valahára komolyan kezd az állam és számos gazdasági egyesület, a filloxera által kipusztult, más célra alig alkalmas területek beültetéséről gondoskodni. Az állam az új szőlőknek hat évi adómentességet biztosít, a mi ugyan édes kevés, de alapos reményünk van, hogy ezen kedvezményt tíz évre fogja megnyújtani. Nálunk a szőlészeti iskolák által előállított alany mennyiség még oly csekély, hogy szüleink kellő mérvben foganatosítandó regenerációjára még akkor is elégtelennek fog bizonyulni, ha a szőlőiskolák tervezett nagyobbitása foganatosítva lesz. Az amerikai vesszők ára a nagy kereslet és gyenge kínálat által természetesen bekövetkező értékelkedés folytán oly magasra fog szállni, hogy míg a telepítés költségeit mérték nélkül drágítja, addig a szükségletnek még sem fog megfelelni. Hogy ennek minő visszahatása lesz, az egyelőre beláthatatlan; lehet, hogy a szőlők új ültetésére irányuló egész tervezetet illuzoriussá teszi.

A betegség, melyről ez alkalommal szó van, nálunk még névleg is alig ismeretes. Amerikából származott át Európába és az eddigi tapasztalatok szerint komolyan lehet attól tartani, hogy a legszigorubb óvintézkedések megtétele mellett is alig lesz lokalizálható. Bedel a „Journal de le Vigno“ szerkesztője ez év folyamán megjelent szőlészeti munkájában így nyilatkozik: „Mindazon csapások közül, melyek a szőlőt érhetik, okvetetlenül legveszedelmesebb a black-rot (fekete rothadás). Jóval lassabban fejlődik ugyan, mint az oidium (szőlőpenész) vagy a milder (ragya), de sokkal ragályosabb az anthracosisnál (szőlőfekély). Ha néhány év alatt szinte észrevétlenül befészkelte magát valamely szőlőbe, két-három nap elég neki, hogy elpusztítsa azt tökéletesen.

Ezen betegséget az 1885. év augusztusában Viala és Ravat fedezték fel és rögtön széles terjedelmű tanulmány tárgyává tették. Legelőször az egyesült államokban lépett fel, hol oly nagy pusztításokat mivelt, hogy az Ohio tartományban, valamint a Missisipi és Missouri alsóbb völgyeiben a szőlőt teljes kiveszéssel fenyegette. A baj legelőbb mint egy kis vörös folt jelentkezik a bogyón, hamar kiterjed úgy a felszínen, mint befelé és a gyümölcs husát egészen átszöve, azt egy-két

nap alatt tönkre teszi. Ilyenkor a bogyó vöröses barna, vagy sötét-kék színű, puha, szivacsos és rothadt külsőt ölt, azután aszni kezd és három-négy nap múltán szárazzá és feketévé lesz s a héj szorosan odatapad a szemekhez. Felülete ekkor számtalan, már szabad szemmel is látható kis kiemelkedéssel van behintve. Ezen dudorok, melyek akkor tűnnek csak elő, midőn a szem már aszni kezd, a fekete rothadást okozó gombának, — a *phoma uvicola*-nak két termőszervét alkotják. Ezen szervek néha külön, néha együtt találhatók. Az egyik szerv nem egyéb, mint *stylosporák*kal bíró, tojásdad vagy gömbölyű, szintelen és szemcsés *pycnidium**), mely egy finom bibeszáron van felfüggesztve, a másik *spermatium*okkal bíró *spermogonium***), vékony, hosszú, szintelen pálczikákkal. Ezen tömlők vastag burka a csucson át van lyukasztva és ezen nyíláson lépnek ki nagy számmal a nemzőtestecskek. A gomba *myceliuma* erősen tejlődik a bogyó szövetei közt, hol elágazik, válaszfalak által részekre oszlik, majd bunkószerűleg megdagad és vagy átfurja a szövet sejtjeit vagy tovakapaszkodik köztük.

A fekete rothadás elvéve a száron, a levélnyélen és levél idegében is megjelenik, s olyankor, mint egy erősen kiterjedt fekete folt mutatkozik. A baj lassanként a szövet belsejébe is elhat és felületén jellemző, himlőhöz hasonló képletek jelennek meg. Még ritkábban lép fel a *black-rot* fiatal levelek *parenchymája* között kis felületű, gyorsan növekvő foltok alakjában, melyek következtében a levél elhalványodik és 24—48 óra alatt egészen elszárad. Ilyenkor látható a gomba termékenyítési folyamata. De ezen utóbb nevezett szerveken okozott kár aránylag jelentéktelen.

Daczára, hogy fentnevezett tudósok, úgy a betegség keletkezésére vonatkozó, mint annak elhárítása érdekében tett tapasztalataik közlésével igen siettek, Franciaországban a baj egyszerre több helyen is fellépett és ma már alig van hirneves szőlővidék, hol ellene küzdeni ne kellene. Legelőször a délen fekvő *département*-okban, úgy mint *Lot et-Garonne*, *Aveyron* és *Hérault*-ban lépett fel, de csakhamar elszármazott a többi bortermő vidékekre is. Komolyan lehet nálunk is attól tartani, hogy talán oly vidéken, hol legkevésbé képzeljük, a betegség már lappang s előbb-utóbb felütve fejét hirtelen és nagymérvű

*) A *pycnidium*ok tömlők, melyek *stylosporákat*, kis nyélen függő spórákat zárnak magukba.

***) A *spermogonium*ok különös szerkezetű tartók, melyekből lefűződés által, kis, csak *passive* mozgó sejtek — *spermatium*ok — keletkeznek.

pusztítást fog művelni. Még szerencse, hogy az eszközölt kísérletek azt bizonyították, hogy ezen rettentő betegség ép oly módon és ugyanazon szerrel kezelhető, mint a peronospora, csak azon feltétellel, hogy a deszinficiáló szerből erősebb anyagokat kell alkalmazni. Tehát itt is a permetezéshez fogunk folyamodni, itt is a kénsavas réz képezi működésünk alapját, csakhogy töményebb oldatokat fogunk alkalmazni. Kezdetben azt hitték, hogy tehát egy csapással két legyet ütnek agyon, s hogy ugyanazon szer és alkalmazásmód a szőlő két legveszedelmesebb gombája ellen egyenlő eredménnyel használható. „Ezen vélemény azonban — írja Prillieux, gazdasági főtanfelügyelő jelentésében — hű ábrándnak bizonyult. Mert míg eleinte kevés sikerrel kecsegtetett a 3%-os kénsavas réz (a mi a peronospora ellen köztudomásilag untig elegendő) addig a 4–6%-os adagok teljes sikerrel koronázták a rézkénegezést. — Ott, hol a baj nagy erélyvel lép fel, csak is a 6%-os folyadék biztathat teljes eredménnyel, de mindenesetre nagy gondolatlanság volna, bérhol 3 százaléknál gyengébb adagot a fekete róthadás ellen gyakorlatba venni.“

A rendelkezésünkre álló adatok száma még ma nem elegendő, minthogy az éghajlati viszonyok annyira eltérők, hogy teljes biztonnával lehetne kimondani: a betegség mily gyorsan terjed tova, vajjon hármely talajon és minden szőlőfajnak egyenlő veszedelmes-e; örülünk kell, hogy mai ismereteink szerint, ha a baj valahol jelentkezik, az általa okozott kárt egy minimumra lehet szorítani. Az eddigi kezelés mód tehát abban áll, hogy a szőlőt háromszor-négyszer rézkénnel permetezzük be. Általában, ha a baj még nagyon el nem harapódzott, három permetezéssel jó sikert lehet felmutatni: alkalmazzuk az elsőt májusban 3%-os rézkénnel s ugyanannyi méshabarékkal, másodikat június végén tisztán 4–5%-os rézkénnel, végül pedig augusztus elején 4–5%-os rézkénnel egy százalékkal kevesebb mésszel keverve.

Franciaország jó előkészítő iskola az ily bajok ellen való küzdelem megmutatására. Ott oly nagy vagyon van a szőlőkben elhelyezve, hogy ugy az állam, mint egyesek legfontosabb érdeke a megtámadások minél gyorsabb és minél gyökeresebb kiirtása. Mi azért szívesen tanulunk annak példáján és valljuk be, még igen sokat tanulhatunk tőle. Jó lesz tehát most is éber figyelemmel kísérni szőlőinket, hogy a bajt akkor semmisítsük meg, midőn az okozott kár még jelentéktelen. Vajjon a francia vesszők teljes kizárása célhoz vezető intézkedés-e, azt a jövő fogja megmutatni, egyelőre csak annyit lehet megjegyezni, hogy

az alanyok drágítása által igen problematikus értékű. Fontos volna széles alapu kísérleteket tenni arra nézve, vajjon a behozott szőlőveszszők okszerű deszinficiálása nem vezet-e biztos eredményre és minden-
esetre égetővé teszi a jelen eset azt a kérdést, mely egy nagyszabásu amerikai szőlőtelep alapítására vonatkozik, hogy végre magunkat a külföldtől függetlenithessük.

Dr. Drucker Jenő.

U t a s i t á s

a budapesti kereskedelmi muzeum állandó kereskedelmi tudósítói számára.

1. §. A budapesti kereskedelmi muzeum, a hazai kiviteli kereskedelemnek a keleten való előmozdítása és szorosabb üzleti összeköttetések létesítése céljából, a Balkán félsziget ez országainak e tekintetben fontosabb helyein állandó kereskedelmi tudósítókat alkalmaz.

2. §. A tudósítói állás bizalmi és tiszteletbeli.

A tudósítók a kereskedelmi és helyi üzleti viszonyokat teljesen ismerő jó hirnevű kereskedők sorából a budapesti kereskedelmi muzeum felügyelő bizottságának elnöke által neveztetnek ki s részükre az ebbeli működésükkel egybekötött kiadások fedezésére, esetről-esetre előzetesen megállapítandó és utólagos negyedévi részletekben kiutalványozandó évi átalány engedélyeztetik.

3. §. A kereskedelmi tudósítók „a budapesti kereskedelmi muzeum állandó kereskedelmi tudósítója” czimet használhatják és ezt levelezéseiken is alkalmazhatják.

4. §. Az állandó kereskedelmi tudósítók feladata különösen :

a) a budapesti kereskedelmi muzeum igazgatóságához intézendő időszakai jelentések után, vagy külön felszólításra, iparosainkat és kereskedőinket a működési területükön előforduló fontosabb pályázati hirdetményekről és árlejtésekről, vállalkozási alkalmakról és üzleti konjunkturákról, általában a fogyasztási és forgalmi viszonyokról és a kiviteli kereskedelmünkre nézve fontossággal bíró mozzanatokról ideje korán értesíteni.

b) a kereskedelmi muzeum igazgatóságának felszólítására és annak utmutatásai szerint a működési területükön jelentékeny fogyasztás

tárgyát képező, akár ott készített, akár a külföldről bevitt mindennapi szükségleti cikkek mintagyűjteményét beszerezni és időnként pótolni

Azon árumintáknak a kereskedelmi muzeum költségén leendő beszerzésénél különös suly fektetendő azon cikkekre, melyek hazánkban már készítettnek, vagy a melyek termelési feltételei hazánkban megvannak.

Minden egyes árumintán annak származása, s nagybani és kicsinybeni eladási ára feljegyzendő.

c) Hazai iparcikkeinknek megismertetése és terjesztése érdekében a kereskedelmi muzeum kiállítói által megküldött árumintákat az érdekelteknek bemutatni és azoknak piacot szerezni, a mennyiben egyes cikkek versenyképesek nem volnának, ennek okát a kereskedelmi muzeum igazgatóságával közölni és a fenforgó nehézségek elhárítása érdekében javaslatot tenni.

d) A kereskedelmi muzeum igazgatóságának, illetve a kereskedelmi muzeum kebelében fennálló tudakozó irodának, vagy a kereskedelmi muzeum fiókintézeteinek, képviselőinek és külföldi ügynökeinek megkeresésére, magánfelek, czégek vagy testületek hitelviszonyairól bizalmas értesítéseket adni, úgy nemkülönben fogyasztási, vám, díj-szabási és forgalmi kérdésekben felvilágosítást nyújtani.

5. §. Az állandó kereskedelmi tudósítók a kereskedelmi muzeum igazgatóságának vezetése és ellenőrzése alatt állanak; kinevezésük a kereskedelmi muzeum kiállítóinak az igazgatóság által körlevél útján, a közönségnek pedig hirlapilag oly figyelmeztetéssel adatik tudomására, hogy a mennyiben egyes üzleti kérdésekre nézve felvilágosítást nyerni óhajtanak, a budapesti kereskedelmi muzeum igazgatóságához, illetve az azzal kapcsolatos tudakozó irodához forduljanak, mely az érintkezést az állandó tudósítókkal közvetíti.

6. §. A kereskedelmi muzeum állandó kereskedelmi tudósítói feladatuk teljesítésében, szükség esetében, az osztrák-magyar konzulátusok támogatását vehetik igénybe, melyek a kereskedelmi muzeum állandó tudósítóinak kinevezéséről a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által értesítettnek fognak.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter:
Baross, s. k.

K ö r l e v é l

a kereskedelmi muzeum tisztelt kiállítóihöz

A kereskedelemügyi miniszter ur Ó Nagyméltósága a hazai kivitel emelése és szorosabb üzleti összeköttetések létesítése érdekében a keleten és különösen a Balkán félsziget fontosabb kereskedelmi helyein állandó kereskedelmi tudósítók kinevezését határozta el, kik ebbeli minőségükben a kereskedelmi muzeum közegei.

A mellékelt szabályzat értelmében a tudósítók feladata különösen: iparosainkat és kereskedőinket érdeklő minden fontosabb mozzanatról, piaczi viszonyokról, árlejtésekről stb. jelentéseket tenni; az ottani szükségleti cikkek mintáit beküldeni; saját kiállítóink készítményeit a keleten megismertetni és azoknak piacot szerezni; ottani czégek hitelviszonyairól értesítéseket adni, továbbá fogyasztási, vám és forgalmi kérdésekben felvilágosítást nyújtani.

Ezen szervezési szabályzat alapján a kereskedelemügyi miniszter Back Hermann urat, az Orosdi és Back konstantinápolyi nagykereskedő czég tagját a kereskedelmi muzeum konstantinápolyi állandó tudósítójává nevezte ki.

Miről a tisztelt kiállító urakat tudomás végett oly kéréssel értesitem, hogy a mennyiben a nevezett tudósító ur közreműködését igénybe venni kívánni fogják, a szabályzat utmutatásai értelmében eljárni sziveskedjenek.

Németh Imre,
miniszteri tanácsos, igazgató.

Bortermelők szövetkezése.

Mult számunkban közöltük az aláírási felhívást az alakulás alatt lévő bortermelők szövetkezete részvényeinek jegyzésére.

Mint hogy a részvények jegyzése még le nem zárattott, ismételten felhívjuk erre olvasóink figyelmét és melegen ajánljuk kivált a bortermelőknak, a kiknek a szövetkezet létrejötte és megizmosodása legfőbb érdeke, hogy lépjenek a részvényesek közé.

Kimondjuk bátran, hogy nagy balgaság volna a pincze egyesület liquidációjával elejteni a kézben levő fonalat és a piacokkal való egyenes összeköttetés teréről a magánvállalkozók hatalmába kerülni a termelőknak.

Egészséges szervezet, jó ellenőrzés és becsületes kezelés mellett minden megfelelő üzleti tőkével bíró szövetkezet prosperál s minthogy ezen szövetkezetnek a borkészleteknek közvetlen összeköttetések útján nagyban való jól értékesítése a célja, bizalommal fordulhat minden termelő feléje és bátran beléphet a részvényesek közé, mert ez által saját jól felfogott érdekének tesz eleget.

Ne riasszanak vissza senkit a múlt csalódásai, mert az új szövetkezet új alapra fektetve, kipróbált üzletemberek által szigorú soliditással fog vezetettui, mi az üzlet rentabilitásának legfőbb tényezője és biztosítója. Ezt documentálja az is, hogy az ügy élén a legnagyobb bizalmat érdemlő férfiak állanak. Tehát a részvények jegyzését ismételten a legmelegebben ajánlhatjuk.

Irodalom.

A „Gazdasági Mérnök“ című közérdekű gazdasági és műszaki hetilapot, mely 1877-ben alapított, olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

A „Gazdasági Mérnök“ célja előmozdítani hazánk gazdasági, ipari és kereskedelmi fejlődését a modern technika vívmányainak észszerű felhasználásával. Ennek megfelelőleg éber figyelemmel kíséri mindazon újításokat és egyéb mozzanatokot, a melyek egyfelől a mezőgazdasági és ipari termelés fokozására és olcsóbbá tételére, másfelől a gazdasági termények és ipari termékek minél jutalmazóbb értékesítésére befolyással bírhatnak.

Főbb rovatai: Iránycikkek a mezőgazdasági, ipar és kereskedelem teréről, gazdasági gépészet és építészet, gazdasági és házi ipar, építő- és mű-ipar, gépészet és gyáripar, vizszabályozás és hajózás, talajjavítás és vízhasznosítás, elektro-technika, találmányok és szabadalmak (az egyetlen hazai szaklap, mely a legújabb találmányok leírását és rajzait s a szabadalmakat rendszeresen közli), forgalom és közlekedés, ipari és kereskedelmi ügyek, pénz- és hitellügyek, biztosítás, hasznos tudnivalók, kérdések és felvilágosítások, gabona- és terményüzlet, vállalatok, vizállások.

A „Gazdasági Mérnök“ egyszérszind hivatalos közlönye a Tiszavölgyi Társulatnak s mint ilyen hivatott őre és független képviselője a Tiszavölgy s általában a hazai vízvidékek nagyfontosságú gazdasági érdekeinek.

A „Gazdasági Mérnök“ megjelenik minden vasárnapon, 12 oldal terjedelemmel, külön színes borítékban, gazdag és változatos tartalommal. Szerkeszti és kiadja Gonda Béla műszaki tanácsos, műegyetemi m. tanár.

Előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt. A megrendelések az előfizetési díj beküldése mellett, a „Gazdasági Mérnök“ kiadóhivatalába, (Budapest, IX. Lónyay-utca 11. sz. a.) intézendők.

Mutatványszám kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Vegyes közlemények.

— Miként tarthatjuk el a szőlőfürtöket tavaszig? Ezen czélra csak egy köröskörül jól védett kamrát használhatunk, hol sem az őszi napsugár melege, sem a téli hideg különös hőmérsékváltozást nem idéz elő. A kamra ne legyen egész sötét, de közvetlen világosságnak sem szabad érintkeznie. Legalkalmasabb tehát egy kis pinczeszerű ablakkal bíró helyiség, melynek ablakja szűk, magas falakkal körülvett udvarra, vagy szobára szolgál. Ezen homály az ablak előtt egy méter nyire elhelyezhető gyékényfal és az ablak fölött emelendő ugyanoly tetőzet, nemkülönben tejüveg alkalmazása által még fokozható. A kamrában kályhának nincs helye, elég, ha az előcsarnokban álló tüzhely segítségével a kamrában a hőmérsékletet 8—14° C. közt tartjuk. A kamra falait állványokkal vonjuk be, melyek befőttes üvegeknek hajlott állásban való tartására alkalmasak. Ezen üvegek vízzel töltendők meg két harmad részig s ide állíttatnak bele a teljesen épszemű fürttel bíró csemegeszőlővesszők. Az elteendő fürtöket úgy vágjuk le, hogy a fürt eredési helye alatt és felett egy arasznyi vessző maradjon, a leveleket pedig eltávolítjuk. Természetesen a fürtöket csak akkor gyűjtjük, midőn már teljes nagyságukat elérték, anélkül, hogy tulérettek volnának. A gyűjtésnél vigyázni kell, hogy a bogyók meg ne nyomassanak. Mielőtt a kamrába vinnők, egy alkalmas ollóval minden, csak legkevésbé is penészes, ütdödött, repedt vagy foltos bogyó gonddal eltávolítandó, mert ez a módszer sarkalatos tétele. Vásárra alkalmas anyag fentartása céljából szükséges mindennap kivétel nélkül minden fürtöt helyben (gyertyafénynél) szorosan megvizsgálni és a gyanus szemeket eltávolítani. Házi szükségletre elegendő, ha ezen műveletet 2—3 naponként végez-

zük, mert utóvégre a kissé megtámadott fürt rögtöni elfogyasztásra még elég alkalmas. Ily módszerrel a szőlő, míg csak új termés nincs, bizton eltartható és igen szép áron értékesíthető.

— **Az országos filloxera-bizottság** decz. 3-án a földmivelési miniszteriumban gr. Bethlen András földmivelésügyi miniszter elnökelete alatt ülést tartott. Az első kérdőpont tárgyalásánál — hosszas és beható megvitatás után — a bizottság többsége oda nyilatkozott, miszerint kívánatosnak tartja, hogy a külföldről való szőlővessző behozatala egy évre mellőztessék. Ezen idő alatt a „black-rot“ név alatt ismert szőlőbetegség Franciaországban szakértők által alaposan tanulmányoztassék; s ezen szakértők véleményes tapasztalatai annak idején a bizottság elé terjesztessenek, mi által a bizottság azon helyzetbe hozassék, hogy a kérdés beható és alapos megbirálása után tehessen a továbbiakra nézve illetékes javaslatot. Az elnöklő miniszter kilátásba helyezte, hogy jövő évben, alkalmas időben illetékes szakértőket fog ezen tanulmányok megtétele végett Franciaországba küldeni, kiknek jelentését annak idején a bizottság elé fogja terjeszteni.

— **Eczetes bor javítása.** Eczetes bort teljesen megjavítani nem lehet. Egyedüli okszerű módszer a kissé eczetes bor megmentésére a pasteurözés, melynek alkalmazásánál a bornak előbbi íze megmarad ugyan, de az élesztők elhalván, további eczetesedés nem állhat elő. A pasteurözés lényege abban áll, hogy a bort a levegőtől elzárván, 60° C-ra felmelegítjük. E célból a palaczkokat borral megtöltvén, bedugaszoljuk, a dugaszokat lekötjük. Erre a palaczkokat vízzel töltött üstbe helyezzük, melynek aljára vastagon szalmát, vagy egy vékony deszkadarabot helyeztünk s az üstöt hevítjük; vigyaznunk kell azonban, hogy a palaczkok az üst fenekét és oldalát közvetlenül ne érintsék s hogy a dugók a vízből kiálljanak. A hőmérséklet megfigyelése céljából a boros palaczkok közé vízzel töltött és hőmérővel felszerelt üveget helyezünk.

— **Adatok a répamag termeléséhez.** Egy magyar holdra 40 q. közép nagyságu répa kell. Ez adhat 5—10 q magot, mely 150—300 frtot képvisel. Répamag tenyésztéséhez a legszebb darabokat kell kiválogatni, melyek épek s egészségesek s a fajta jellegét tisztán mutatják. Szív leveleit nem vágjuk le mélyen, csak kézzel csavarjuk le. Kupaczo-landók ezek is száraz talajban, fagymentesen.

— A ló nyelvének megvédése. Hogy télen át a ló szájában milyen kinokat áll ki a kocsisok tudatlansága és figyelmetlensége folytán, azt könnyű belátni. A nyelv ugyanis a zabola betevése által sokszorosan megszilárdul, miután egész éjén át 0-n alóli hőmérsékletben állott. A zabola jéghideg s a nyelv azonnal ráfagy a vasra úgy, hogy nem igen könnyen szabadítható meg, legalább míg egy darab bőr oda nem vészett. Hogy tehát a lovakat ily sebzett szájtól megóvjuk, a zabolát betevés előtt egy veder állott vízbe kell mártanunk, miáltal a zabolában levő hidegség elhárítódik.

Piaczi árak.

A heti vásár		Gabona mérték	Tiszta búza	Elegy búza	Rozs	Árpa	Zab	Török-búza	100 kiló		1 köbméter tűzifa	1 kiló marhahús
helye	ideje								széna	szalma		
k r a j c z á r o k b a n												
Budapest	XII. 12	q.	795	—	735	680	715	580	—	—	—	—
Brassó	" 5	hl.	620	410	420	390	250	380	150	65	260	44
Deés	" 2	"	680	560	440	—	320	540	280	180	280	36
Fogaras	" 5	"	550	500	400	—	240	300	230	140	200	32
Gyula-Fehérvár	" 6	"	600	550	450	—	300	425	350	200	300	36
Kézdi-Vásárhely	" 11	"	570	—	390	360	220	440	350	90	260	32
Kolozsvár	" 11	q.	740	—	640	—	650	540	300	140	300	38
Maros-Vásárhely	" 11	"	747	525	563	—	660	525	200	150	300	38
Nagy-Szeben	" 5	hl.	580	480	380	—	250	380	150	110	325	42
Nagy-Várad	" 9	"	562	502	451	422	308	438	300	160	320	48
Sepsi-Szt.-György	" 8	"	550	460	400	360	220	400	400	150	160	36
Szász-Régen	" 11	"	550	460	380	310	230	365	220	120	260	32
Torda	" 6	"	600	400	400	300	275	400	300	30	225	36

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Br. Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor.

Felelős szerkesztő: Szakáts Péter.